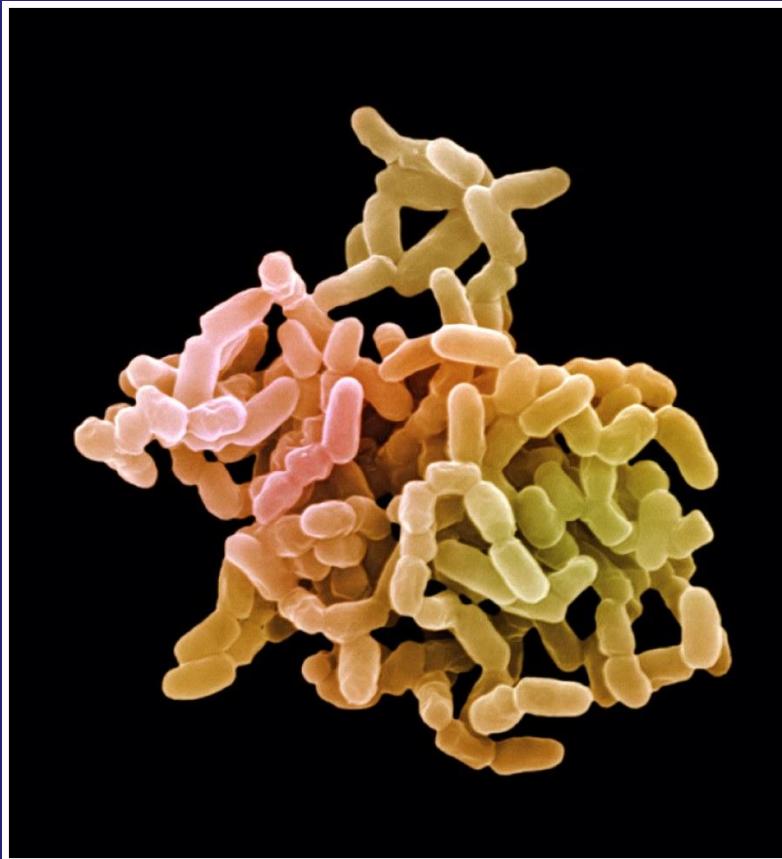

Genetická analýza prokaryotov

Charakteristika prokaryotického chromozómu

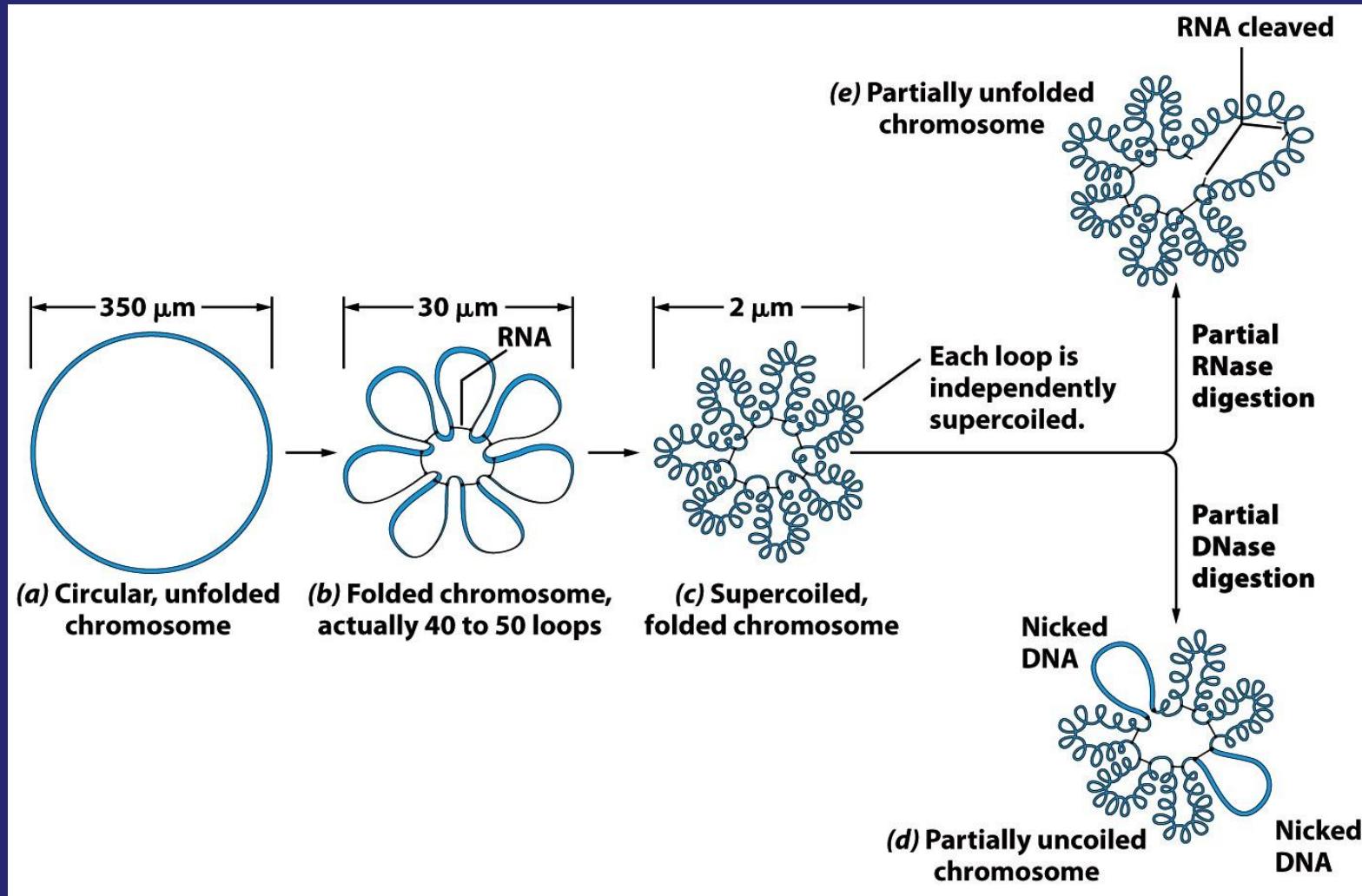
Štruktúra a organizácia

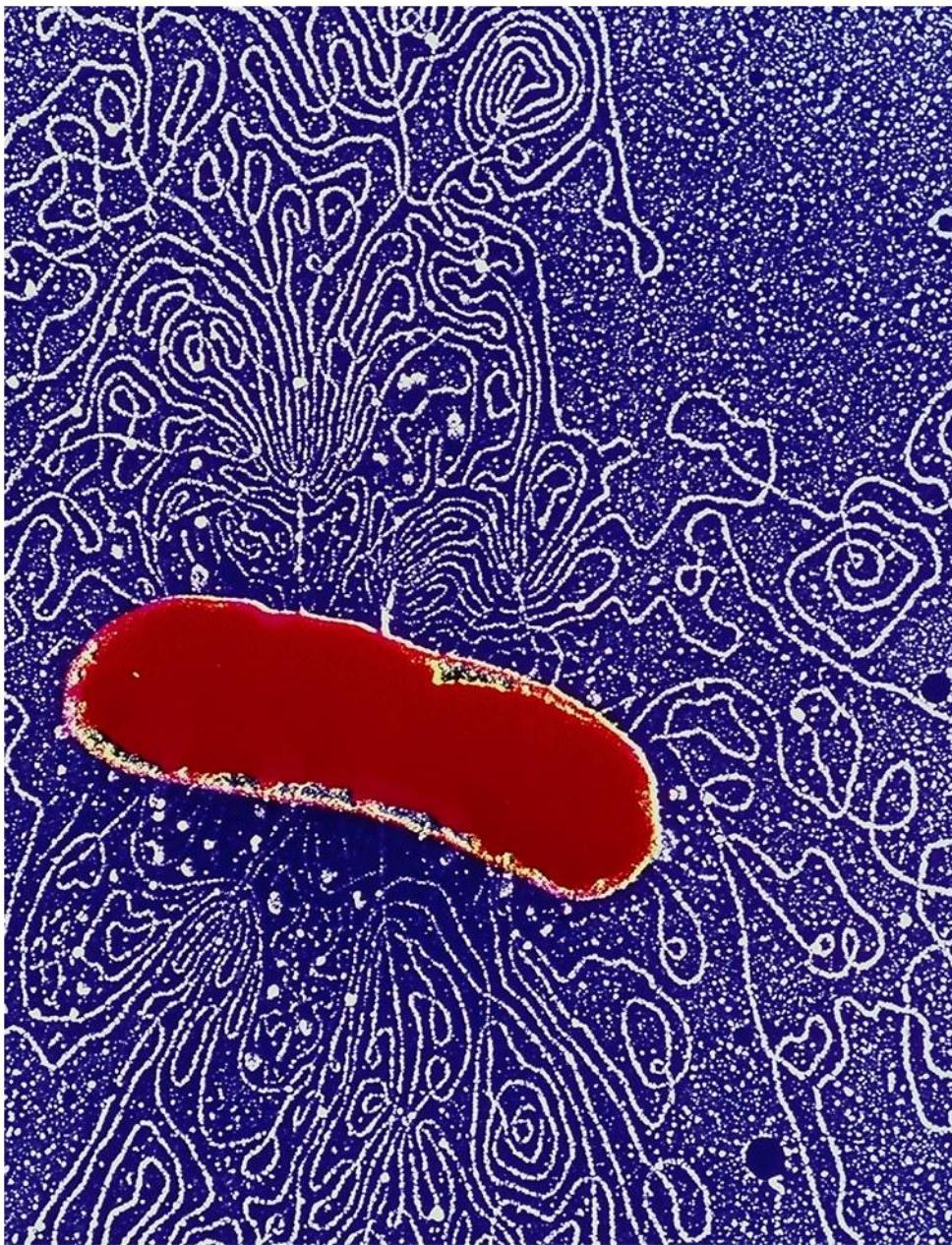
Molekuly DNA sú v prokaryotických chromozómoch a chromozómoch vírusov organizované v negatívne superšpiralizovaných doménach.

Bakteriálny chromozóm obsahuje kruhovú molekulu DNA, ktorá je rozdelená na približne 50 – 100 domén.

**Prokaryoti sú monoploidné
Väčšina vírusov a baktérií majú 1 sadu génov v jednom chromozóme, ktorý obsahuje 1 molekulu nukleovej kyseliny.**

E. coli chromozóm

Phototake, Inc./Alamy

Baktérie a vírusy v genetike

Baktérie a vírusy prispeli významne k rozvoju genetiky

- množstvo objavov bolo najskôr zistených na baktériach

Výhody baktérií vo výskume

- malá veľkosť
- rýchla reprodukcia
- možnosť používať selektívne médiá (napr. s antibiotikami)
- jednoduchá štruktúra a fyziológia
- veľká genetická variabilita
- známe genómové sekvencie

Genetika baktérií

Baktérie obsahujú gény, ktoré podliehajú mutáciám a vznikajú odlišné fenotypy.

- farba kolónií, morfológia kolónií
- nutričné mutanty v spracovaní rôznych zdrojov energie
- prototrofné a auxotrofné kmene – štandardné sú prototrofné, sú schopné syntetizovať molekuly, potrebné na rast ak majú zdroj energie a anorganické soli,
auxotrofné potrebujú rôzne metabolity k rastu
- rezistencia na antibiotiká

Serratia marcencens

Mechanizmus výmeny genetickej informácie v baktériach

Baktérie si môžu vymeniť genetickú informáciu tromi rôznymi parosexuálnymi procesmi.

- transformácia
- konjugácia
- transdukcia

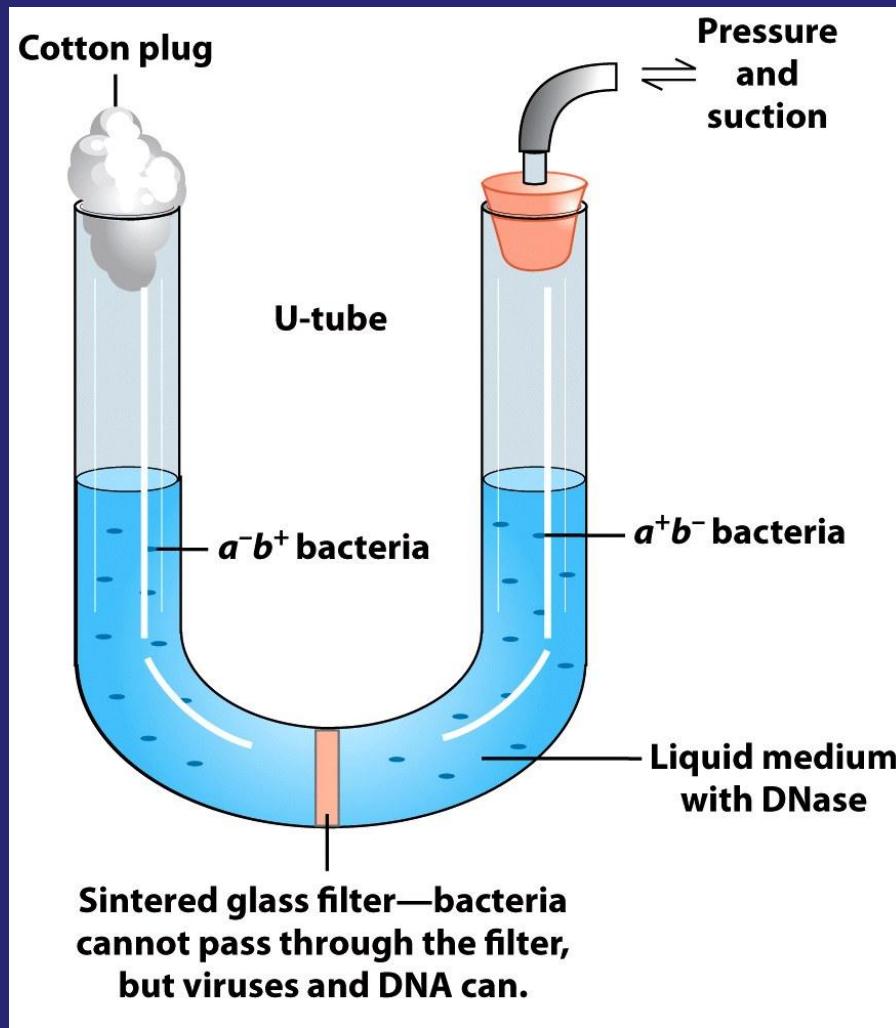
Rozdiely medzi jednotlivými procesmi

► TABLE 8.1

Distinguishing between the Three Parasexual Processes in Bacteria

Recombination Process	Criterion	
	Cell Contact Required?	Sensitive to DNase?
Transformation	no	yes
Conjugation	yes	no
Transduction	no	no

Experiment s U-trubicou

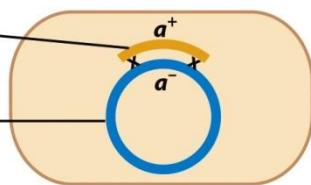
Prenos génov je v baktériach jednosmerný z donora do recipienta.

- baktéria má obvykle jeden kruhový chromozóm s niekoľkými tisícmi génov
- rôzny počet plazmidov a epizómov
- reprodukcia delením
- v baktérii môžu prebiehať **parasexuálne procesy** – prenesie sa genetická informácia iba z donora do recipienta a nie naopak

Rekombinácia u baktérií

Two crossovers

Fragment of the donor cell's chromosome

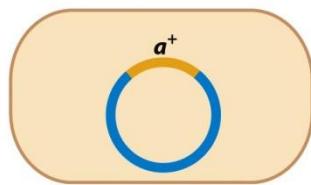
Intact circular recipient cell chromosome

STEP 1

Gene transfer in bacteria produces a partially diploid recipient cell containing a fragment of the donor cell's chromosome.

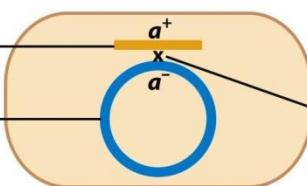
STEP 2

Two crossovers insert a segment of the donor cell's chromosome into the intact circular chromosome of the recipient cell. The replaced recipient fragment is degraded.

One crossover

Fragment of the donor cell's chromosome

Intact circular recipient cell chromosome

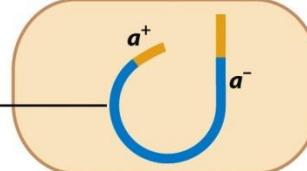
STEP 1

Gene transfer produces a partially diploid bacterium.

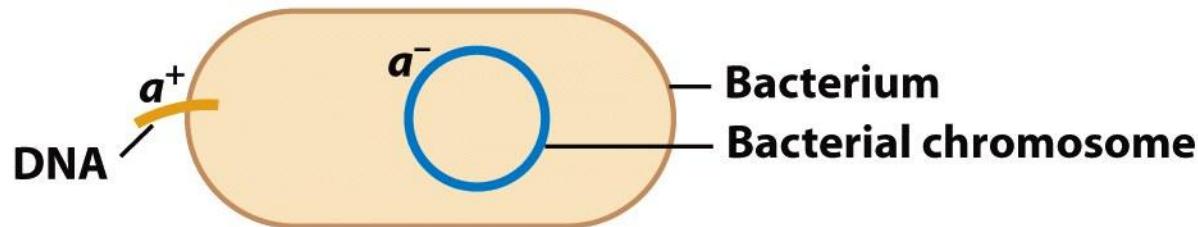
STEP 2

A single crossover between the linear donor fragment and the intact circular chromosome of the recipient produces an unstable linear chromosome.

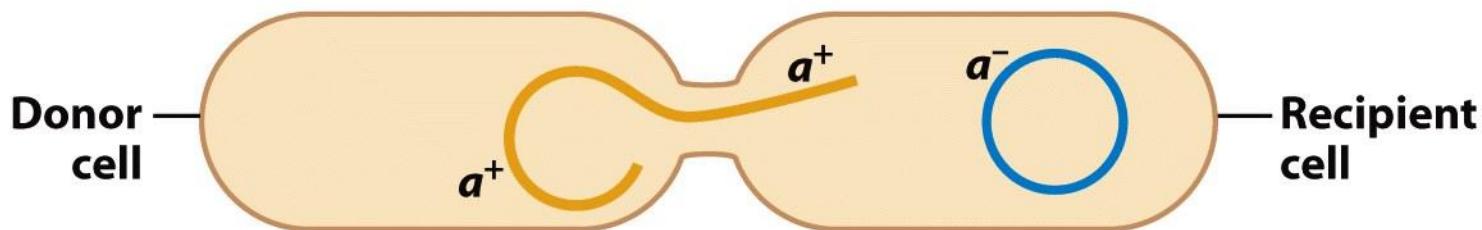
Unstable linear recombinant chromosome

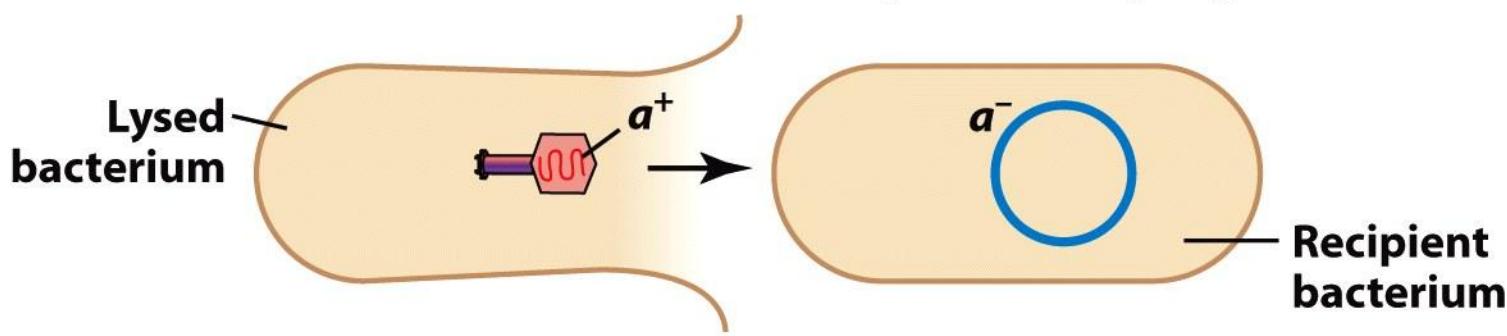
Transformation: uptake of free DNA.

Conjugation: direct transfer of DNA from one bacterium to another.

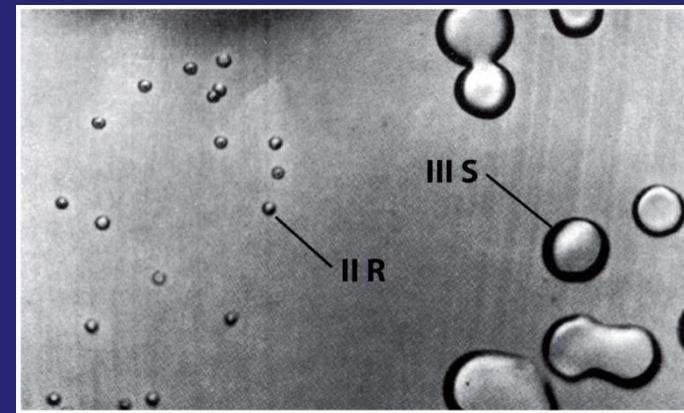
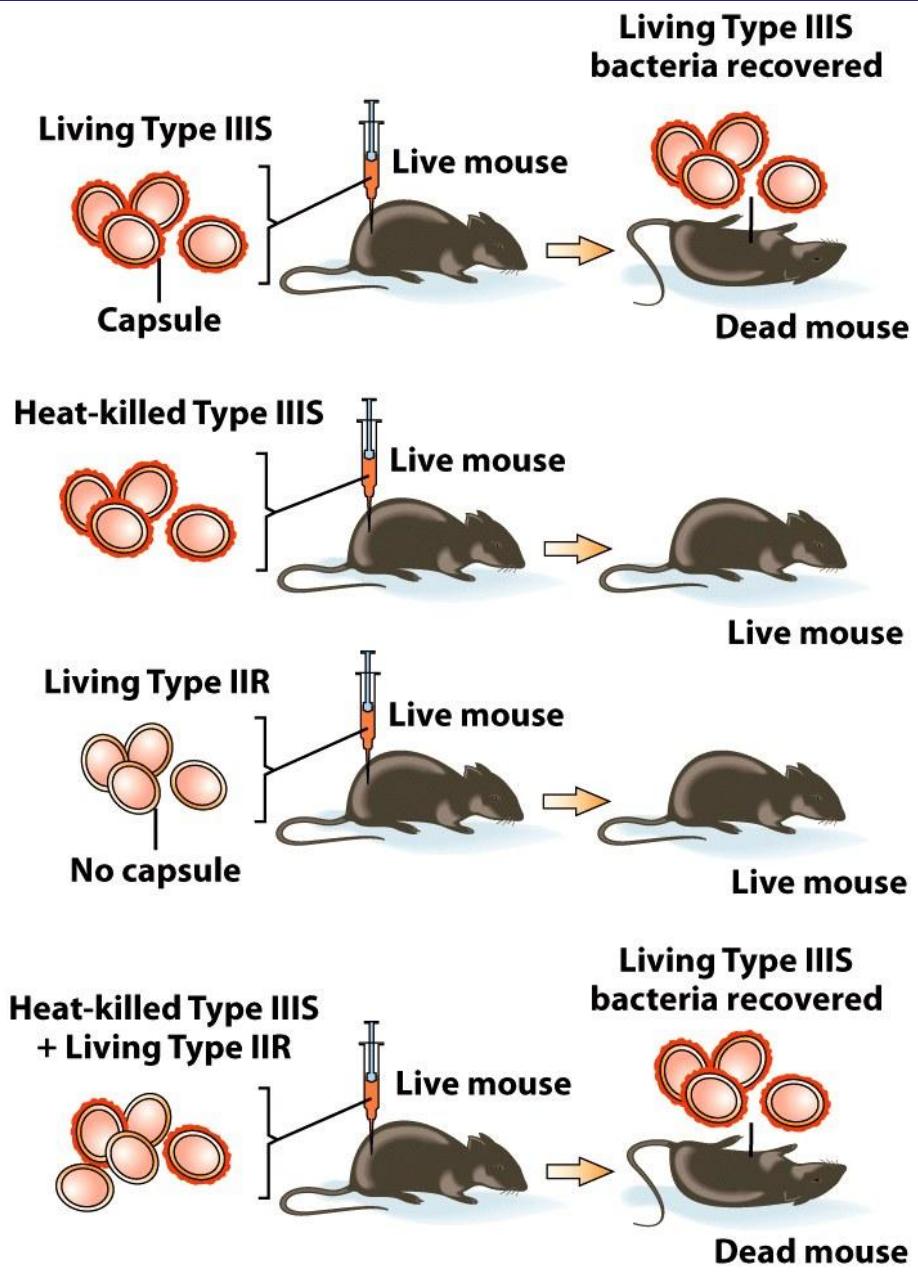

Transduction: transfer of bacterial DNA by a bacteriophage.

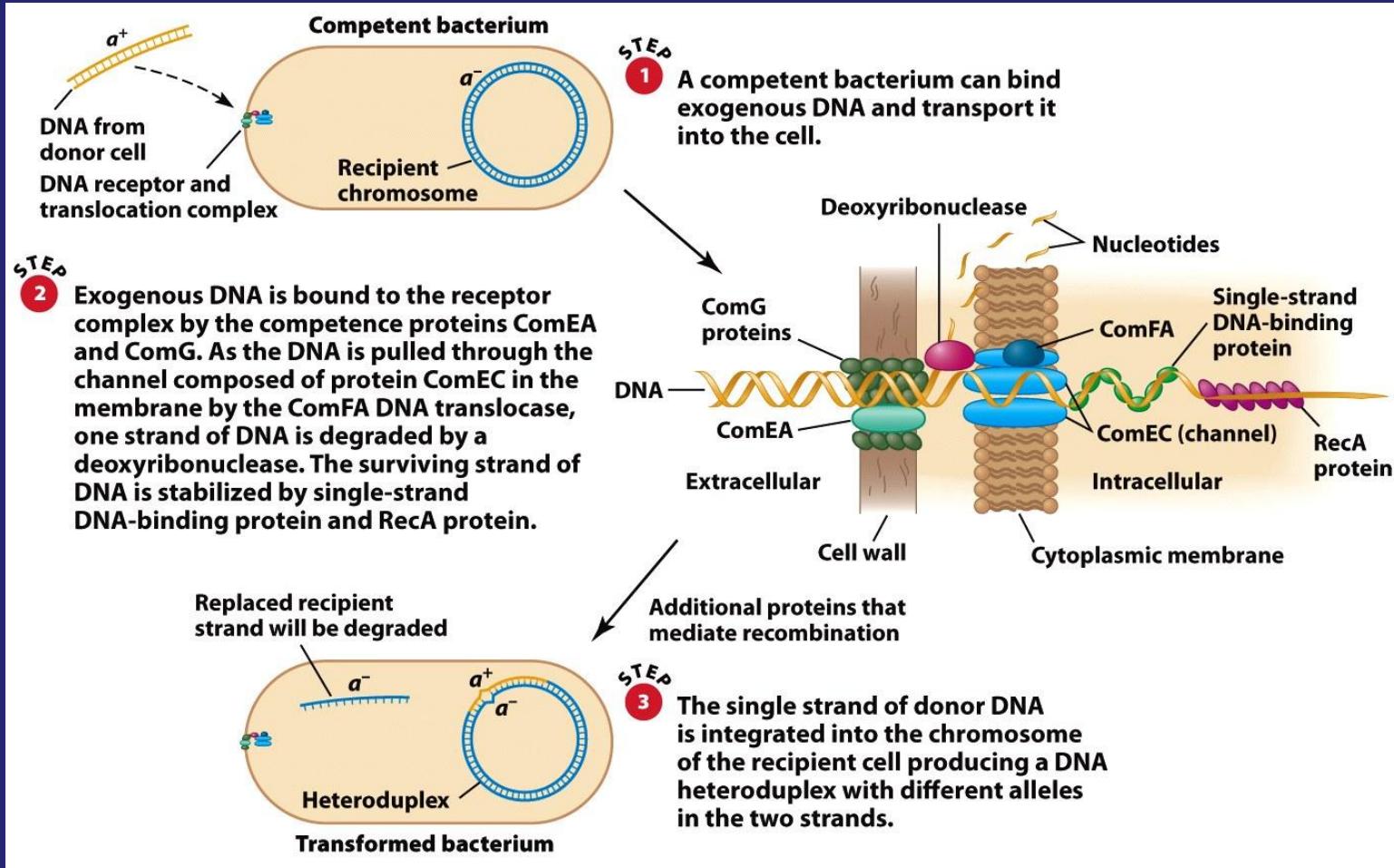

Transformácia

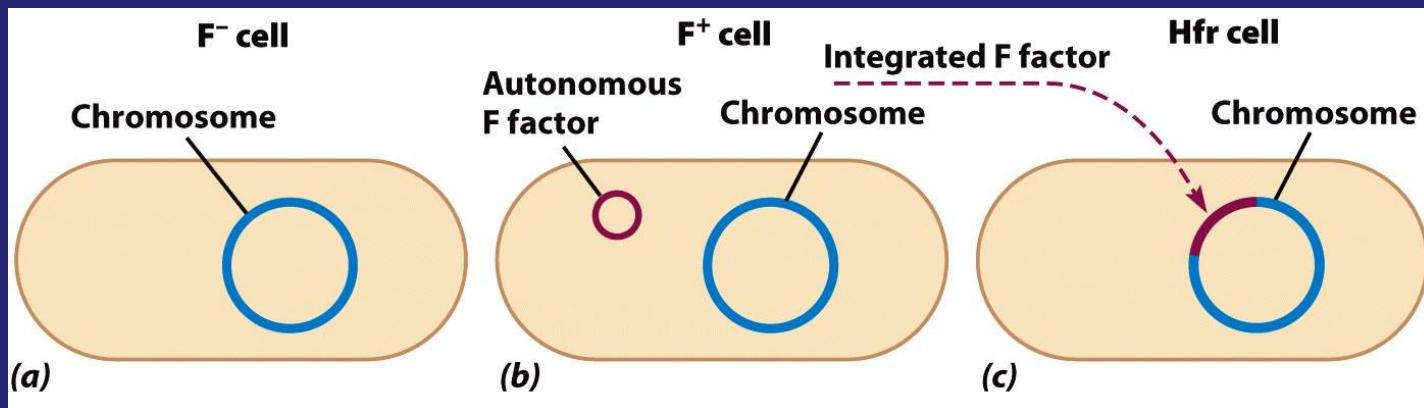
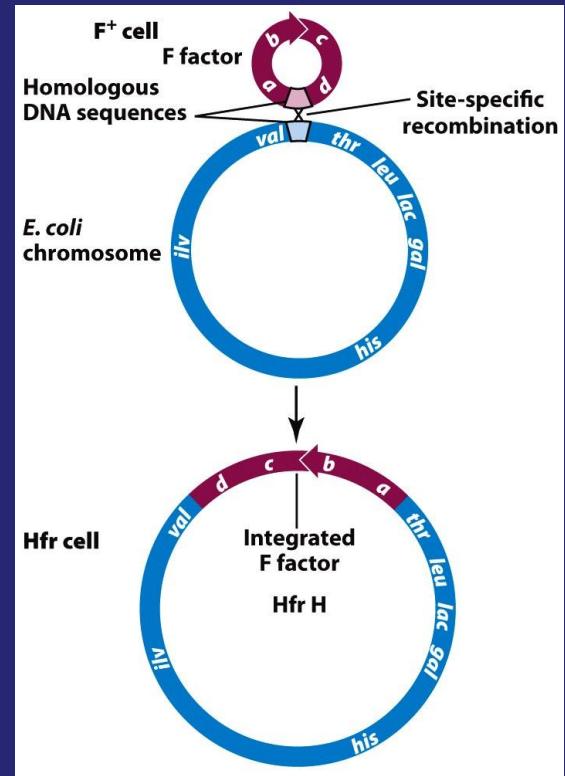
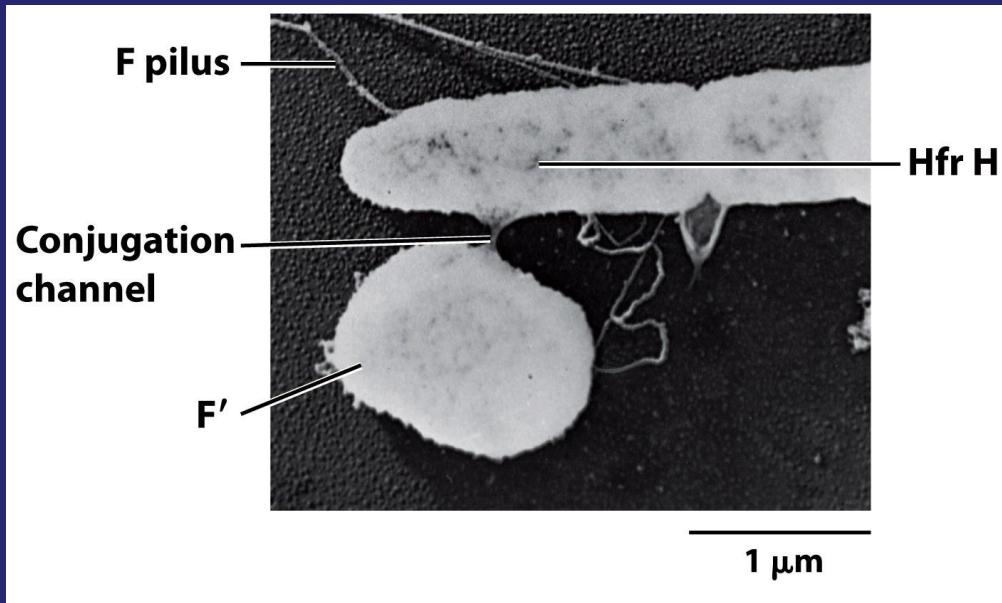
Streptococcus pneumoniae

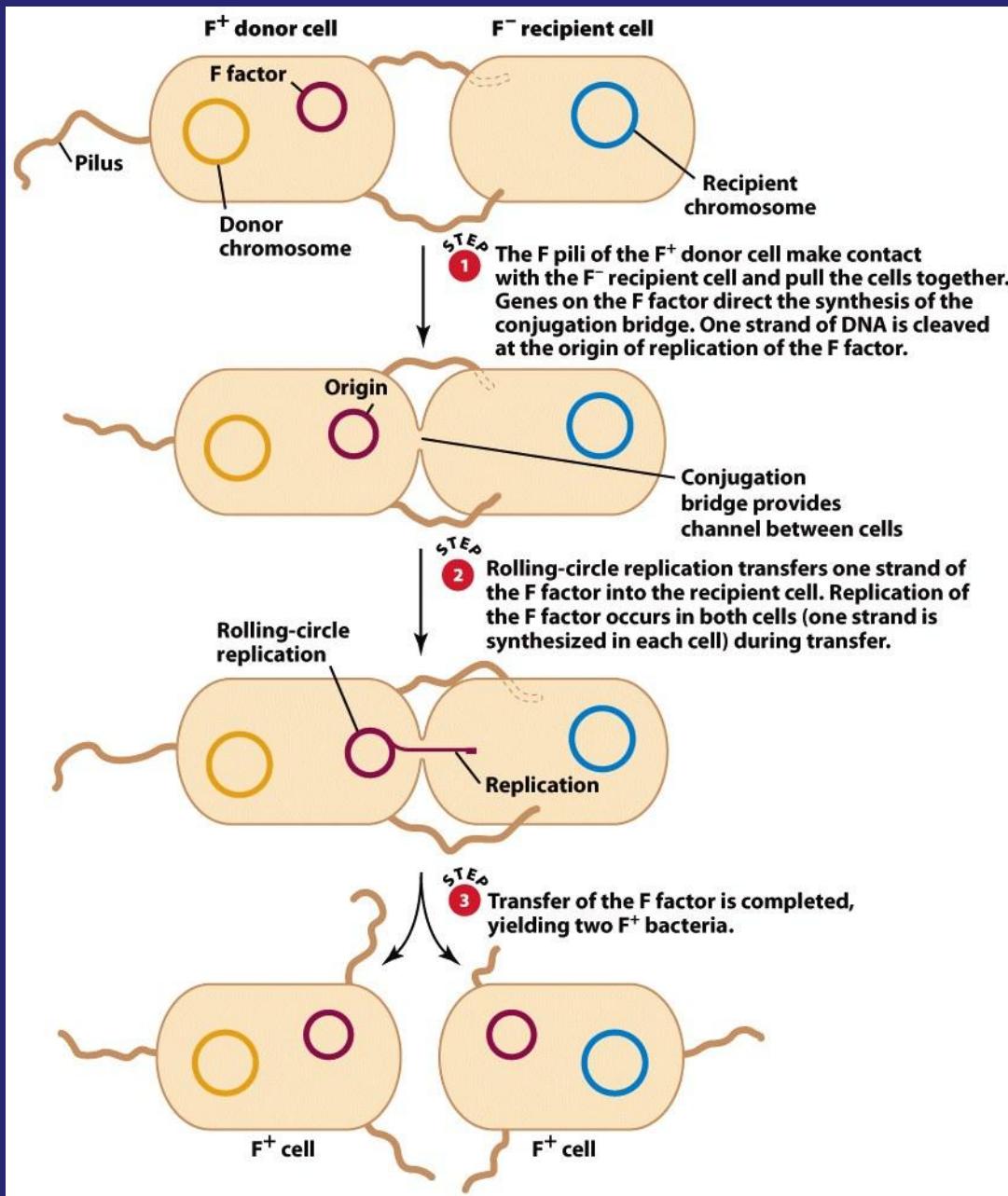
Transformácia v *Bacillus subtilis*

Konjugácia v *E. coli*

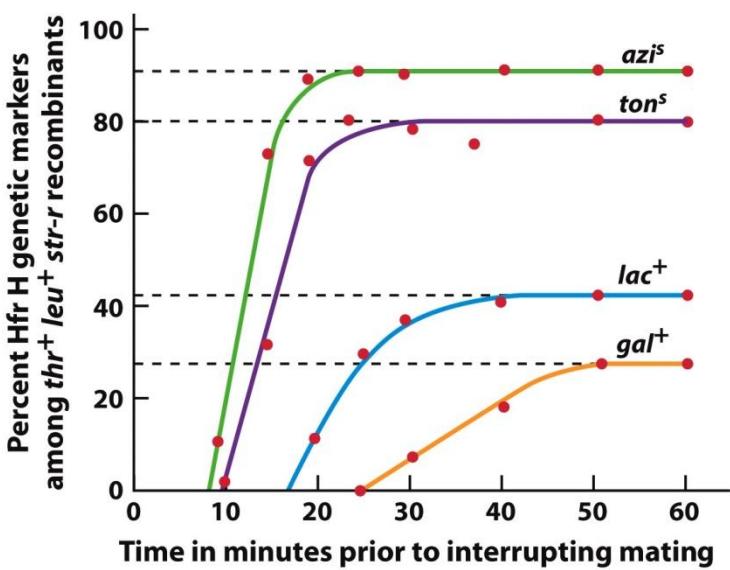

Rolling circle replikácia

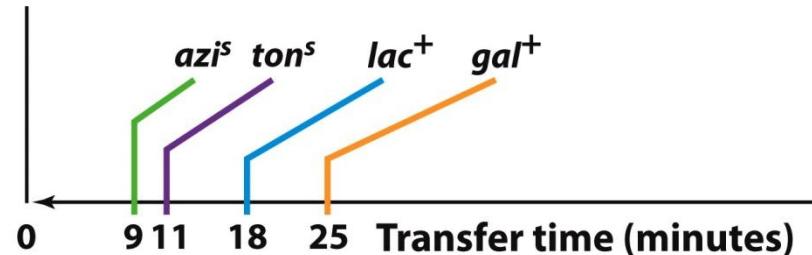
Mapovanie pomocou prerušovanej konjugácie

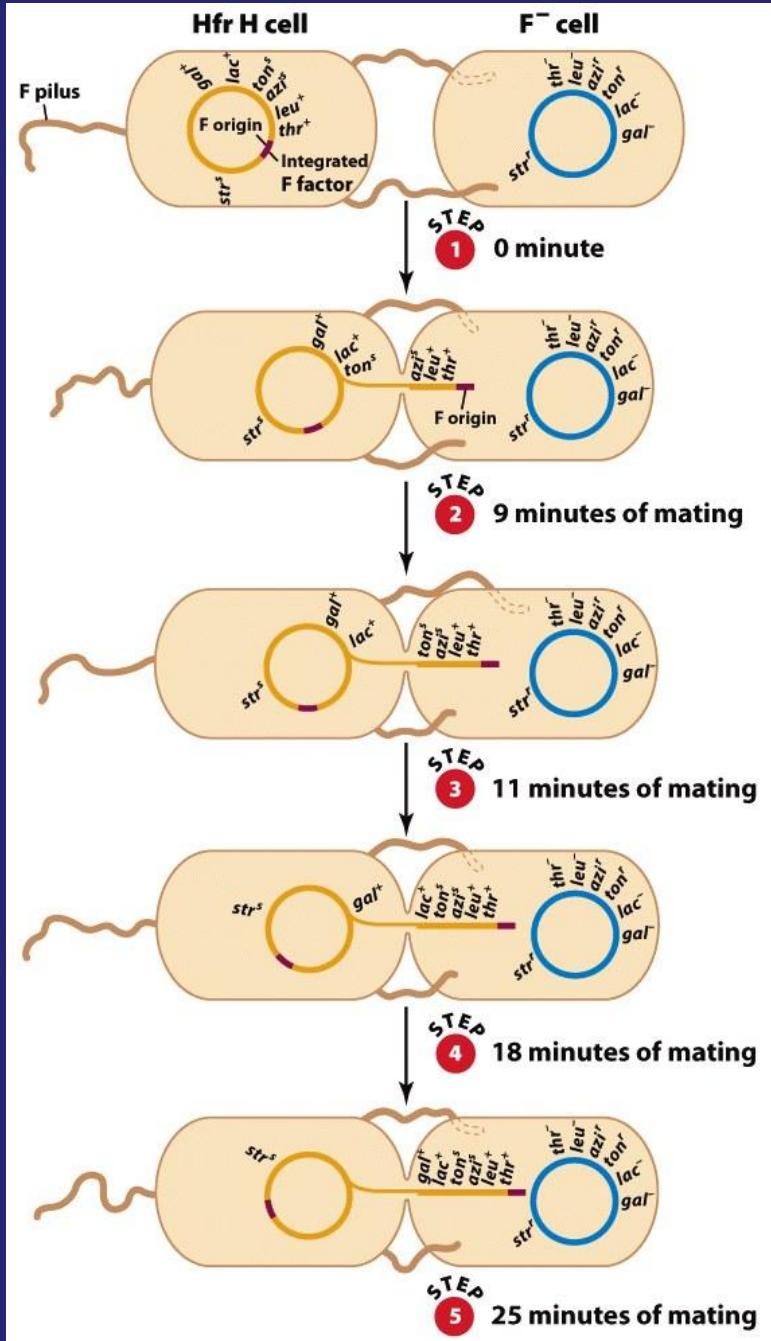
Summary of the results

Interpretation of the results

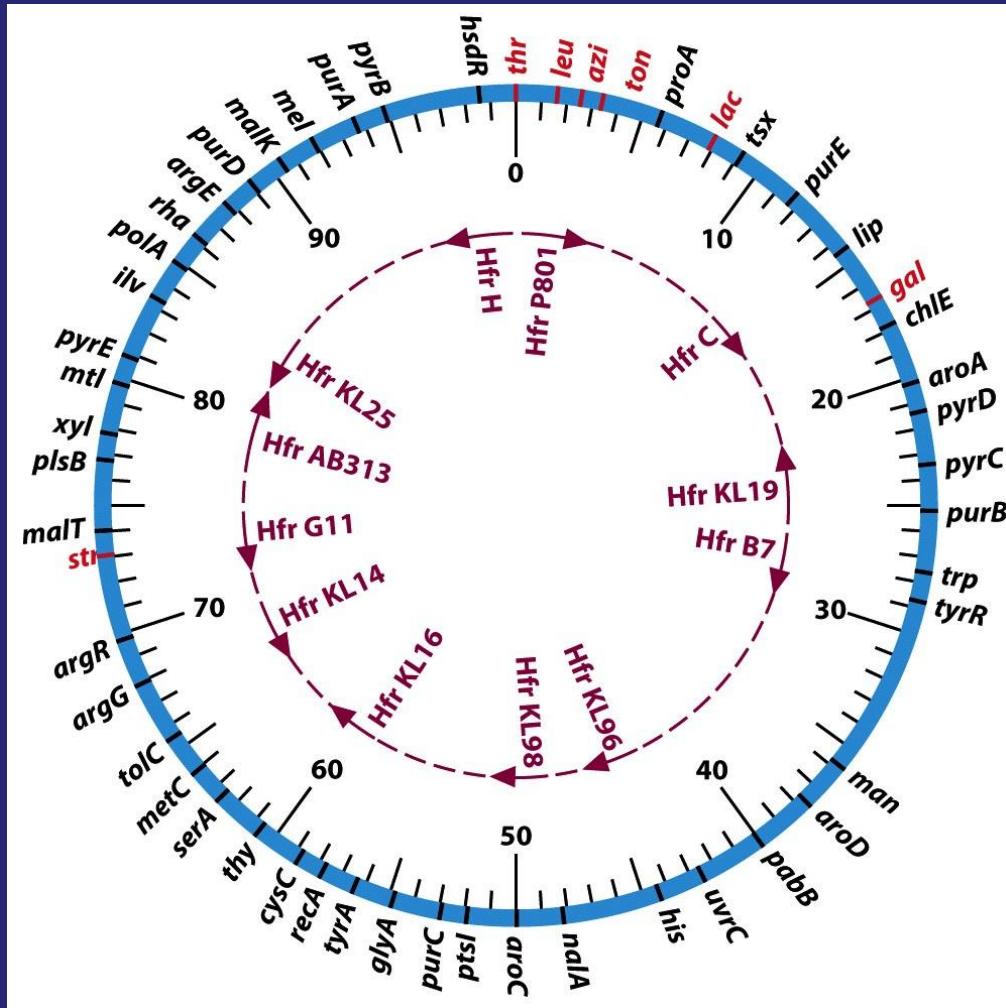
Origin of transfer

Rolling circle replikácia

Väzbová mapa *E. coli*

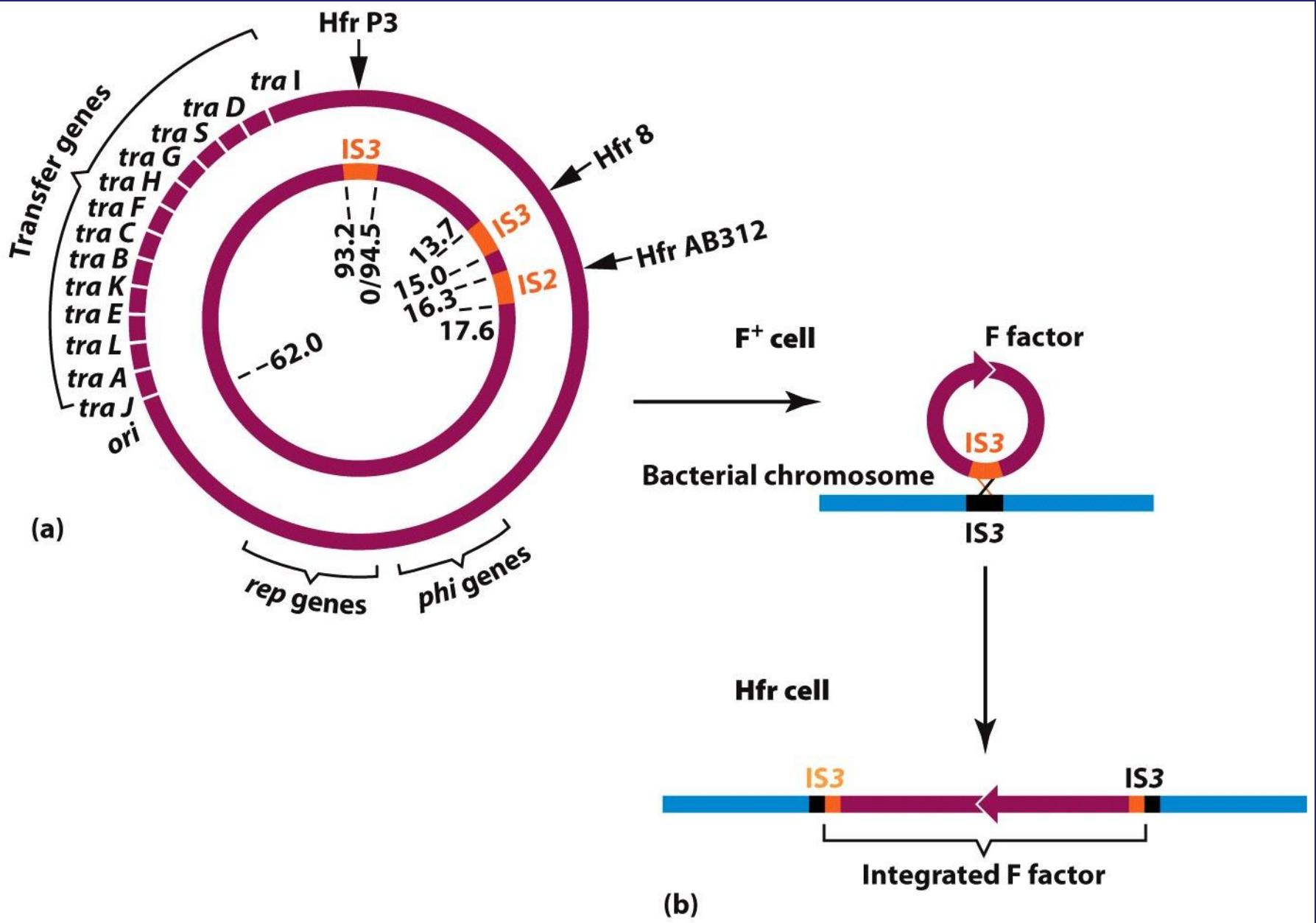

Plazmidy

- Plazmidy sú genetické elementy, ktoré sa môžu replikovať nezávisle na chromozóme v extra -chromozómovom stave.
- Väčšina plazmidov nie je potrebná pre život bunky.
- Plazmidy v *E. coli*
  - F Faktor (Faktor fertility)
  - R Plazmidy (Plazmidy Rezistencie)
  - Col Plazmidy (syntetizujúze zložky, ktoré zabíjajú citlivé bunky)

Epizómy

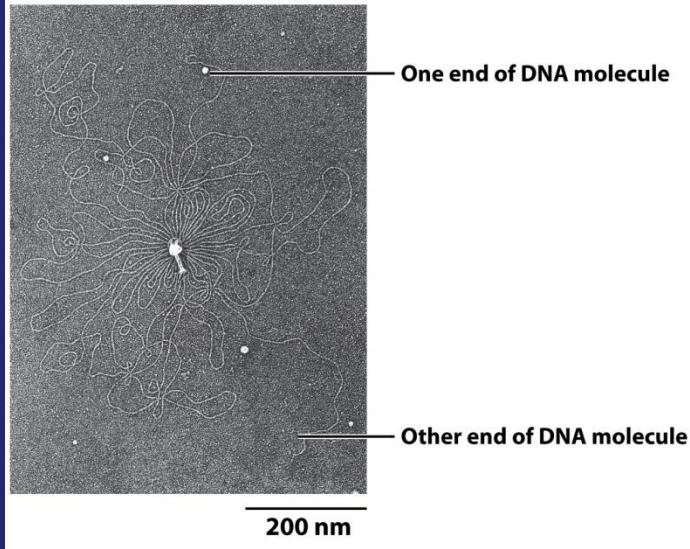
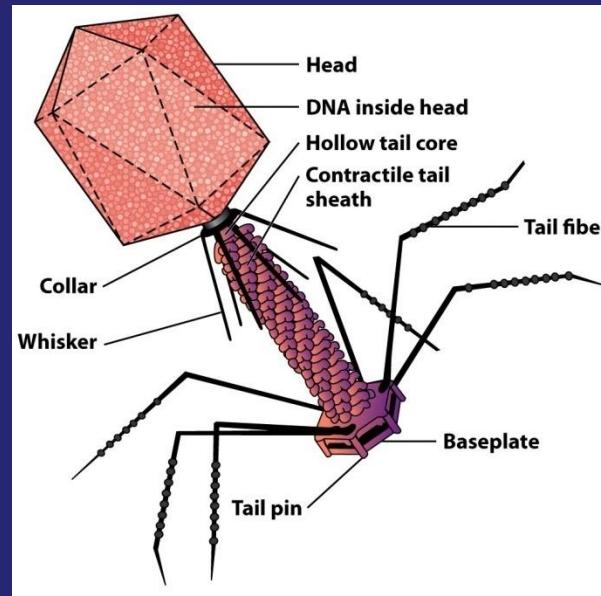
- Epizómy sú genetické elementy, ktoré nie sú esenciálne pre hostiteľa.
- Môžu sa replikovať autonómne, alebo môžu byť integrované do bakteriálneho chromozómu.
- Integrácia závisí na prítomnosti IS elementov.

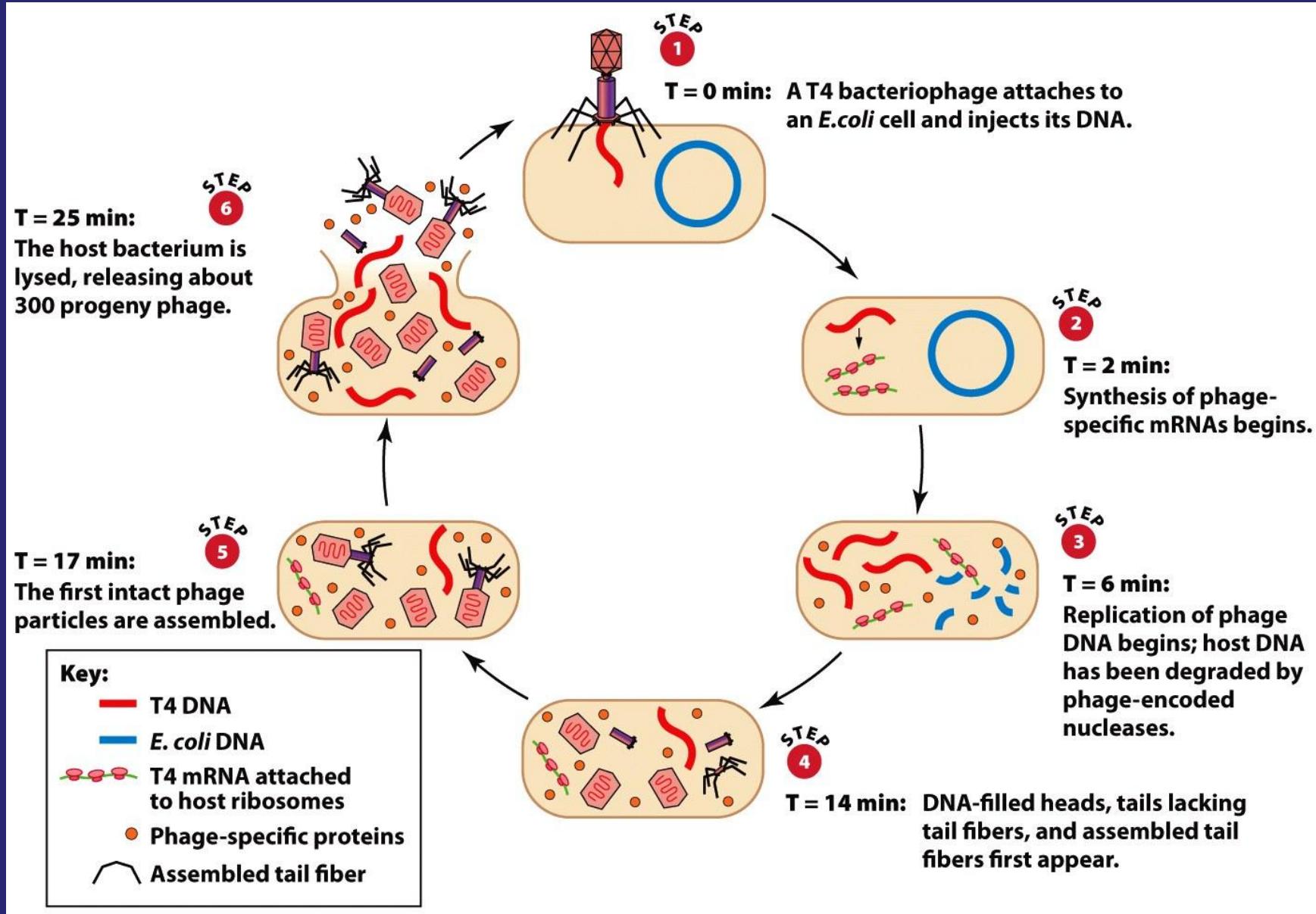
Transdukcia

- Pri transdukcií prenáša bakteriofág DNA z donorovej bunky do recipientnej.
- Pri všeobecnej (generalizovanej) transdukcií je prenášaný náhodne fragment bakteriálnej DNA, ktorý je zbalený vo fágovej hlavici namiesto fágovej DNA.
- Pri špecifickej transdukcií vzniká medzi fágovým chromozómom a hostiteľským chromozómom rekombinácia a fágový chromozóm môže obsahovať časť bakteriálnej DNA.

Baktériofág T4

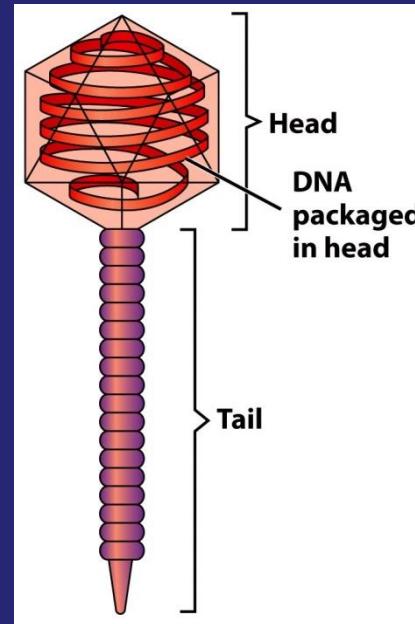

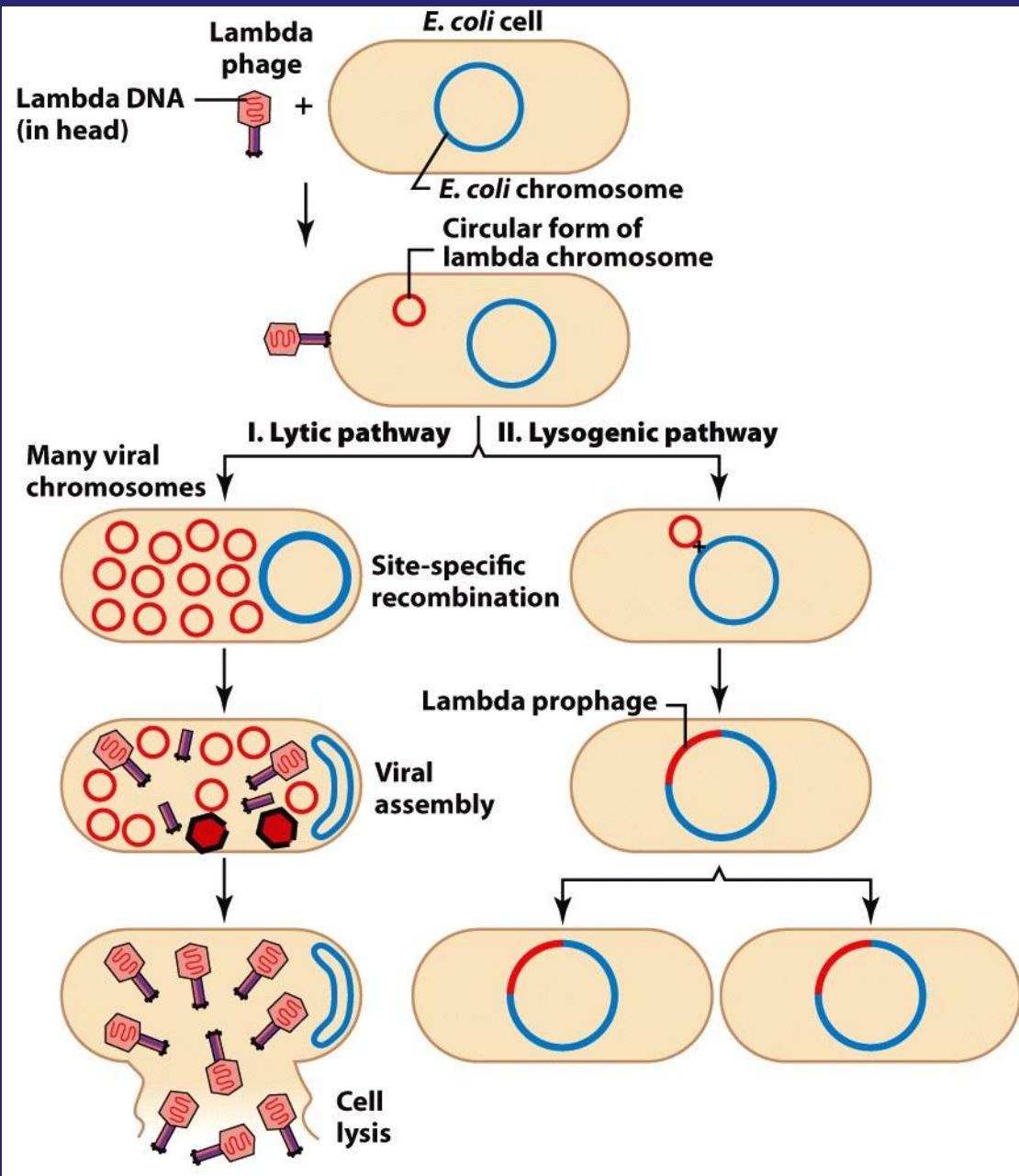
- dvojvláknová DNA genóme
- proteínová hlavička
- Genóm 168,800 bp a 150 génov
- lytický fág

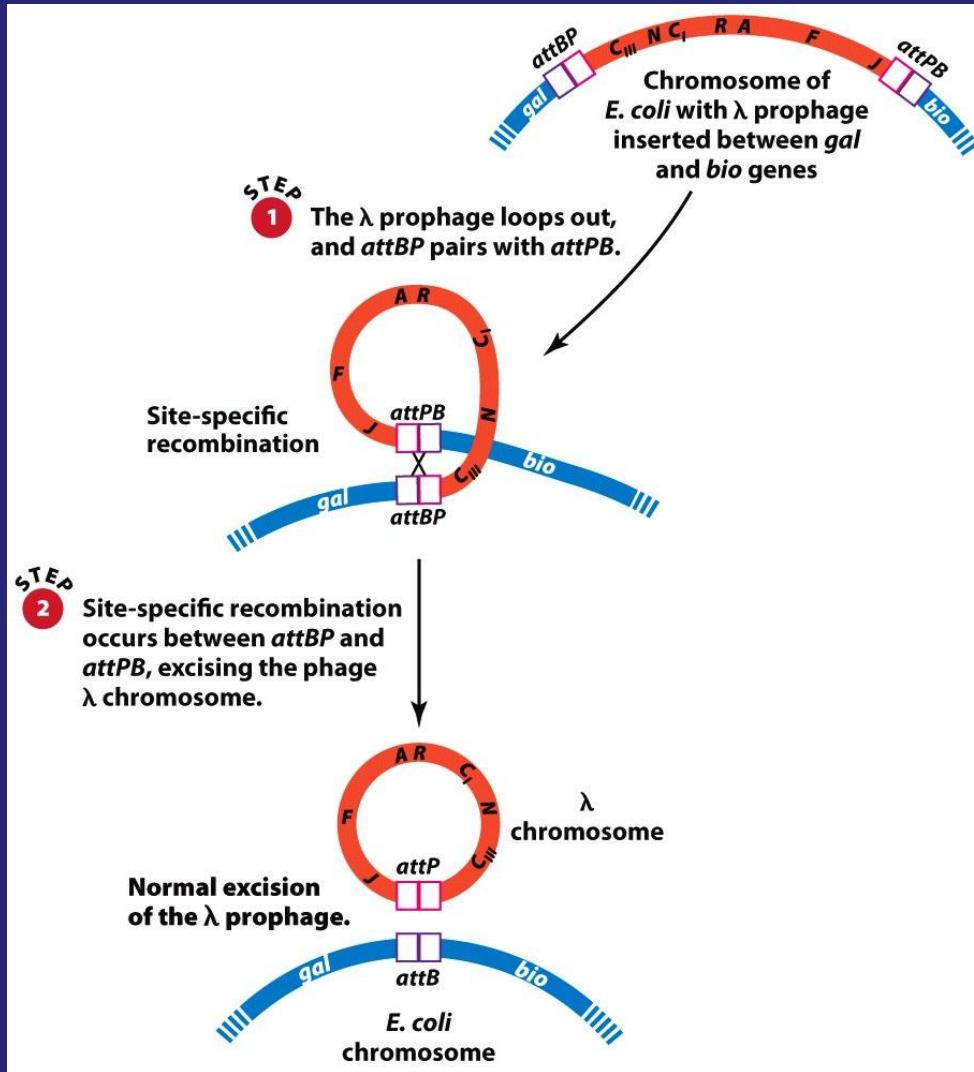
Baktériofág λ

- dsDNA genóm
- 48,502 bp a približne 50 génov
- lytický alebo lyzogénny cyklus

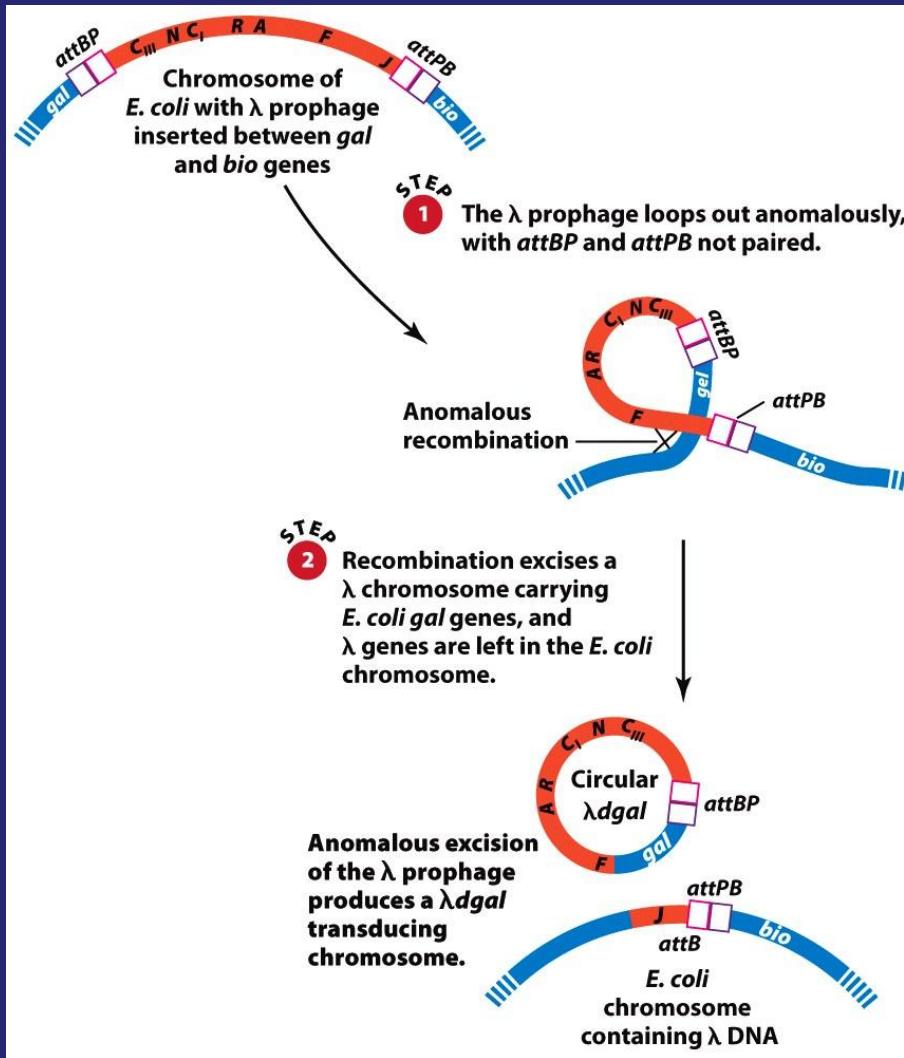

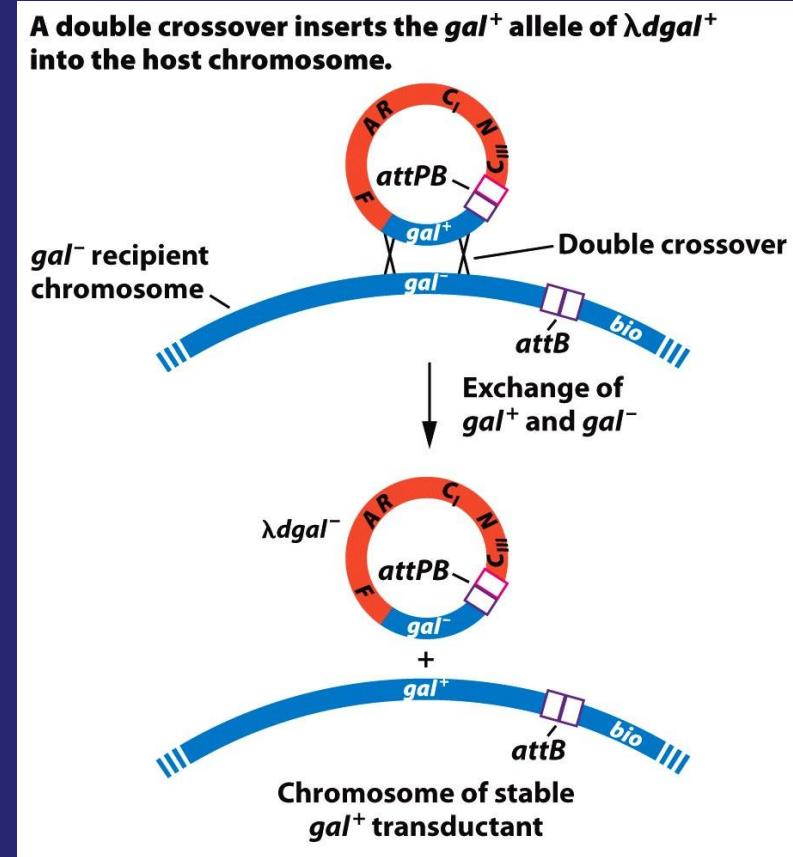
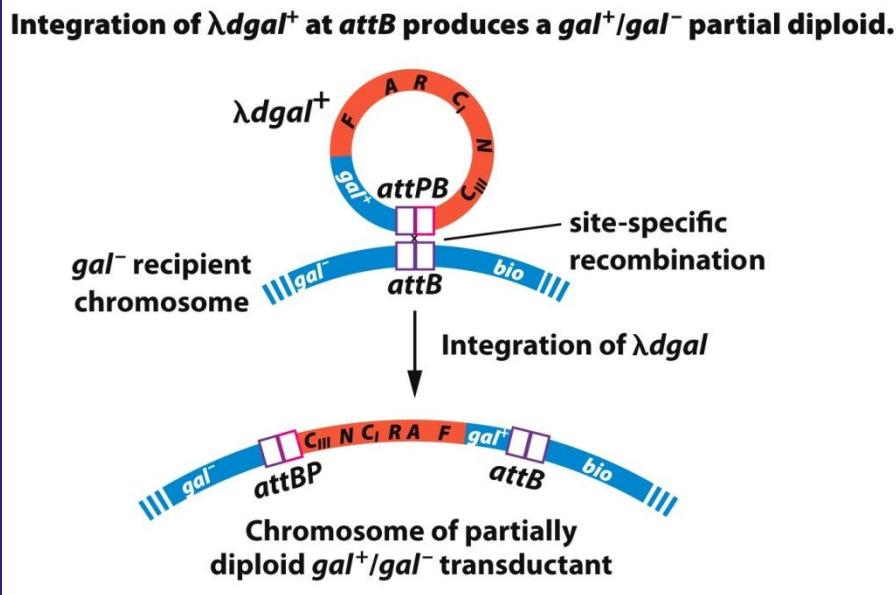
Normálna excízia λ Profága

Nesprávna excízia λ Profága

Špecializovaná transdukcia

Evolučný význam genetickej výmeny v baktériách

Mutácie sú zdrojom genetickej variability.

Rekombinácia vytvára nové kombinácie alel.

Transformácia, konjugácia a transdukcia vytvára nové kombinácie génov v baktériách a umožňuje baktériám adaptáciu na nové podmienky.